

Oddmund Bergvik
Ingelsvassveien 265
7882 NORDLI

Vår dato: 18.06.2018
Vår ref.: 2018/12351

Deres dato: Deres ref.:

Iverksetting av fellingstillatelse for 1 bjørn - innenfor rovdyr avvisende gjerde - Lierne kommune

Fylkesmannen har funnet å tillate felling av en skadegjørende bjørn innenfor et rovdyravvisendegjerde i Lierne kommune av eget tiltak. Bakgrunnen er at det er funnet 6 sauer bekreftet drept av bjørn inne i gjerdet, 14. og 15. juni, og at SNO siden 14. juni har gjort gjentatte forsøk på å drive bjørnen ut av gjerdet, uten å lykkes. Det er gjort tunge forebyggende tiltak for å hindre tap til bjørn i besetningen, ved at det er etablert rovviltavvisende gjerde som dyra beiter innenfor hele beitesesongen. En pågående skadesituasjon med dokumenterte kadaverfunn, og et høyt potensiale for videre tap er lagt til grunn for Fylkesmannens beslutningen. Vedtaket kan påklages innen 3 uker.

Vi viser til dialog med Oddmund Bergvik og muntlig søknad om felling av bjørn, og dialog med Lierne kommune og Statens Naturoppsyn i forbindelse med at det 14. juni kom melding til Fylkesmannen i Trøndelag om at det var en skadegjørende bjørn innenfor et rovviltavvisende i Lierne kommune. Fylkesmannen ba umiddelbart Statens Naturoppsyn om å foreta forsøk på utdriving av den aktuelle bjørnen. Oppdraget ble gitt to døgns varighet. Fylkesmannen i Trøndelag fikk lørdag 16.6. kl 09:13 muntlig rapport fra SNO v/Even Bjørnes, om at de hadde gjort gjentatte forsøk på å få bjørnen ut, men at de ikke hadde lyktes med å få bjørnen ut av gjerdet.

Fylkesmannen mottok søknad om skadefelling av den aktuelle bjørnen fra Lierne kommune 16.6. kl 10:27. Fylkesmannen har 16.6. kl 11:02 per SMS anmodet Statens Naturoppsyn om at det gjøres et siste forsøk på å drive ut bjørnen som oppholdt seg innenfor det rovdyravvisende gjerdet til Bergvik, i Lierne kommune. Men samtidig ble det gitt anledning til å felle bjørnen dersom utdriving ikke lyktes i løpet av det kommende døgnet. Videre ble det også gitt en tilbakemelding til Lierne kommune der de ble orientert om beslutningen.

1 bjørn ble felt i medhold av tillatelsen 16.6. ca. kl 23:40.

Forskrifter og betingelser knyttet til betinget skadefelling av bjørn

Vedtaket er fattet i medhold av lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) §§ 18 og 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 9.

I rovviltforskriften § 1 (Formål) heter det:

”Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensyn til næringsutnyttelse og andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltarter. Forskriften skal sikre forvaltning som vektlegger forutsigbarhet og lokal medvirkning.”

I rovviltforskriften § 9 heter det blant annet:

“...Ved vurderingen om det skal gis tillatelse til skadefelling skal det legges vekt på føringene i regional forvaltningsplan, jf. forskriften § 6. felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Det skal særlig tas hensyn til

- a) Områdets betydning som beitemark*
- b) Skadenes omfang og utvikling*
- c) Potensialet for fremtidige skader*
- d) Muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak”*

Miljødirektoratet har i brev av 1. juni 2018 fattet vedtak om betinget skadefelling på bjørn etter en vurdering av bestandssituasjonen og den skade som bjørn påfører bufe og tamrein i enkelte rovviltregioner. Med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 første ledd b) og § 77, jf. rovviltforskriften § 13, jf. §§ 1 og 3, har direktoratet gitt fylkesmennene i region 6, 7 og 8 en kvote for betinget skadefelling på totalt 3 brunbjørner. Denne tillatelsen gjelder fra 1. juni til og med 15. oktober. Ved tidspunkt for iverksetting av fellingstillatelse er det felt 1 bjørn på skadefelling i Verdal kommune 5. juni, samt at en bjørnunge er avlivet av SNO i Lierne kommune. Gjenværende skadefellingskvote er dermed 1 (en) bjørn.

Prinsipper for offentlig beslutningstaking

Naturmangfoldlovens formålsbestemmelse (§ 1):

«Lovens formål er at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også som grunnlag for samisk kultur».

Etter naturmangfoldloven § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal imidlertid avveies mot andre viktige samfunnsinteresser, jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på annen måte eller i annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært eneste hensynet å ta, jf. også prinsippet om geografisk differensiert rovviltforvaltning. Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i §§ 8 til 12 i naturmangfoldloven legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet.

Fylkesmannen viser til at dette vedtaket blant annet baserer seg på kunnskap om artens bestandssituasjon. Vi viser til Rovdata som har ansvaret for drift og formidling av data fra det Nasjonale overvåkningsprogrammet for rovvilt. Vi viser også til vurderinger gjort av Miljødirektoratet i vedtak om kvote for betinget skadefelling av bjørn, jf. brev datert 1. juni 2018 der direktoratet konstaterer i sine vurderinger at bestanden av brunbjørn ligger under det fastsatte bestandsmålet for regionene 6-8.

Bestanden av brunbjørn i Norge blir primært overvåka ved å analysere DNA fra innsamlet ekskrement og hår. De analyserte prøvene med DNA gjør det mulig å fastslå hvor mange brunbjørn som minimum har vært innom Norge i løpet av ett år, hvor de har oppholdt seg og fordelinga mellom hanner og binner. Bestandsmålet er gitt i tallet på årlige ynglinger. I følge Norsk institutt for naturforskning (NINA) sin rapport 1494- 2018 ble det mest sannsynlig født 7 bjørnekull i Norge. Rapporten forteller om en liten økning i beregnede antall ynglinger av bjørn for region 6, fra 2016 til 2017. Med et beregnet antall ynglinger på 2,1 i 2017.

Bestandsrapportene fra perioden 2010-2017 tyder på at bjørnebestanden i region 6 er forholdsvis stabil, og under bestandsmålet for regionen. Det er registrert 31 individer av bjørn i regionen i 2017, 19 hanndyr og 12 binner. Dette er 2 dyr mer enn i 2016. Legger vi DNA- dataene fra de foregående år til grunn, ser vi at binneandelen over flere år har vært svakt økende (2017: 38,7 % 2016: 37,9 %, 2015: 42,1, 2014: 36,7 %, 2013: 34,3 %, 2012: 31,4 %, 2011: 30,8 %, 2010: 29,8 % og 2009: 29,6 %). Ut fra denne informasjonen kan vi forvente at binneandelen i bestanden i 2018 er ca. 40 % (1,5 ganger så mange hanndyr som binner) som er fastsatt som måltall i rovviltforliket.

På bakgrunn av disse opplysningene anser Fylkesmannen i Trøndelag at kravet til kunnskapsgrunnlaget, jf. naturmangfoldlovens § 8 er tilstrekkelig ivaretatt. Føre-var-prinsippet kommer hovedsakelig til anvendelse i situasjoner der man ikke har slik tilstrekkelig kunnskap tilgjengelig. Fylkesmannen er av den oppfatning at det ikke er tilfellet i denne saken, (jf. beskrivelse av kunnskapsgrunnlaget § 8), og mener derfor av føre-var-prinsippet jf. § 9 kan tillegges mindre vekt i denne saken.

Naturmangfoldloven § 10 slår fast at en påvirkning av et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastning som økosystemet er eller vil bli utsatt for. I løpet av 2018 er det så langt registrert avgang på fire bjørner i region 6. En eventuell felling av bjørn vil være innenfor rammen av kvoten fastsatt av Miljødirektoratet den 1. juni 2018, slik at den samlede belastningen ikke vil øke. Bjørnebestanden i Norge er ikke begrenset av areal, og hovedårsaken til avgang av bjørner er gjennom lisens- og skadefelling. Med den kunnskapen som finnes om antall, reproduksjon og ungedødelighet hos bjørn, anser forvaltningen å ha god oversikt over den samlede belastningen på brunbjørnbestanden. I og med at den samlede belastningen er vurdert ved fastsettelse av kvote, jf. Miljødirektoratets vedtak datert 1. juni d.å., tillegges naturmangfoldloven § 10 mindre vekt i denne saken.

Vedtaket omhandler iverksetting av skadefellingstillatelse på 1 bjørn innenfor et rovviltavvisende gjerde innenfor forvaltningsområdet for bjørn, i deler av Lierne kommune, og Fylkesmannen anser ikke § 11 som relevant i denne saken. For å unngå skader på naturmangfoldet skal det tas utgangspunkt i slike metoder, teknikk og lokalisering som gir de beste samfunnsmessige resultater. Vedtaket gjelder

tillatelse til skadefelling av 1 bjørn, og Fylkesmannen anser derfor at § 12 ikke har særlig relevans i denne saken.

Fylkesmannens vurdering

Skadefelling er et virkemiddel for å avhjelpe akutte skadesituasjoner. Ved vurderingen av om det skal gis tillatelse til skadefelling skal det legges vekt på føringene i regional forvaltningsplan, jf. forskriften § 6. Fellingstillatelse kan bare gis dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning slik dette er nedfelt bl.a. i forvaltningsplanen. For å vurdere dette, skal de opplistede skjønnskriteriene i annet ledd i rovviltforskriften § 9 drøftes i forhold til den aktuelle og/eller fremtidige skadesituasjonen og det aktuelle geografiske fellingsområdet.

Det aktuelle området er et rovdyravvisende gjerde ved Tunnsjøen i Lierne kommune. Området ligger innenfor vedtatt forvaltningsområde for bjørn i region 6. Og det er dokumentert betydelig aktivitet av bjørn av begge kjønn i områdene rundt det aktuelle rovviltavvisende gjerdet. Det aktuelle gjerdet ble satt opp for sesongen 24. og 25. mai. Sauene ble sluppet inn i gjerdet i perioden 26. til 30. mai. Det er sluppet i alt 168 sauer og lam i området. Og området vurderes som et viktig beiteområde for den aktuelle besetningen.

De første skadene av bjørn ble påvist 14. juni, noen av skadene var ikke helt ferske, men er av Statens Naturoppsyn antatt å være forvoldt i tiden 12. – 14. juni. På beslutningstidspunktet var det funnet 5 sauer og 1 lam drept av bjørn innenfor det aktuelle rovviltavvisende gjerdet. En bjørn sammen med beitedyrene innenfor et rovviltavvisendegjerdet utgjør et betydelig potensial for fremtidige skader.

Rovviltforlikets punkt 2.2.19 sier at soneinndelingen skal forvaltes tydelig. Det følger av rovviltforliket av 2011, forvaltningsplanen i region 6, samt føringer fra KLD at i de områder som er definert som forvaltningsområder for bl.a. bjørn skal næringsutøverne tilpasse driften med utgangspunkt i at rovvilt forekommer i beiteområdet. Det nasjonale bestandsmålet for bjørn er ikke nådd hverken nasjonalt eller i region 6, noe som medfører at terskelen for å innvilge søknader om skadefellingstillatelse på bjørn innenfor forvaltningsområdet skal være svært høy.

Samtidig er området hvor kadaverfunnene er gjort, innenfor et rovdyravvisende gjerde ved Tunnsjøen i Lierne kommune. I det aktuelle tilfellet har beitebrukeren gjort et tungt forebyggende tiltak for å tilpasse driften til forekomsten av rovdyr, ved å etablere et 8,8 km langt strømførende gjerde for å skille beitedyrene fra rovdypene. Fylkesmannen har bidratt med tilskudd for å etablere og drifte gjerdet. Og det er også for beitesesongen 2018 innvilget søknad om driftstilskudd til drift av det rovdyravvisendegjerdet. Det er i tillegg gjort avtale om ytterligere tilskudd til forsterket tilsyn og for å gå over gjerdet i forbindelse med at de første skadene ble oppdaget 14. juni.

Fylkesmannen har vært i dialog med beitebruker, kommune og Statens Naturoppsyn i forbindelse med håndteringen av situasjonen der en bjørn har opptrådt på innsiden av gjerdet. Det er over to døgn gjort gjentatte forsøk på å drive bjørnen ut av gjerdet. Dette med personell fra Statens Naturoppsyn som har erfaring med å løse slike oppdrag, men uten at det har lyktes å få bjørnen til å forlate gjerdet.

Fylkesmannens konklusjon

Fylkesmannen har 16.6. kl 11:02 per SMS anmodet Statens Naturoppsyn om at det gjøres et siste forsøk på å drive ut bjørnen som oppholdt seg innenfor det rovdyravvisende gjerdet til Oddmund Bergvik, i Lierne kommune, det kommende døgnet. Men at det samtidig gis en anledning til å felle bjørnen dersom forsøket på utdriving ikke lyktes. Statens Naturoppsyn ble anmodet om å i bistå fellingsoppdraget dersom utdriving ikke lykkes.

Fylkesmannens vedtak:

Ut fra vurderingene ovenfor, brev fra Miljødirektoratet av 1.6.2018 og med hjemmel i Lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 18 første ledd b) og § 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 9, jf. §§ 1 og 3, gir Fylkesmannen tillatelse til felling av en (1) brunbjørn i Trøndelag, avgrenset til området slik det fremkommer av vilkårene nedenfor.

Følgende forutsetninger er knyttet til fellingstillatelsen:

1. Fellingstillatelsen gjelder fra lørdag 16. juni kl. 11:00 til søndag, 17. juni kl. 12.00, eller frem til bjørn er felt.
2. Skadefellingstillatelsen gjelder innenfor det rovviltavvisende gjerde til Oddmund Bergvik i Lierne kommune.
3. Binne m/unger og dens unger er unntatt fra fellingstillatelsen. De tiltak som er mulige for å unngå at bjørnebiner felles, skal være iverksatt. Dersom det observeres binne m/unger i området hvor fellingsforsøket pågår, skal Fylkesmannen underrettes umiddelbart.
4. Skadefellingstillatelsen gis til Oddmund Bergvik, Statens Naturoppsyn anmodes om å bistå, personell fra Statens Naturoppsyn som bistår i fellingsforsøket dekker egne kostnader. Fellingsleder er Even Bjørnes.
5. Felling og forsøk på felling i henhold til denne tillatelsen gjennomføres uavhengig av grunneiers jaktrett, jf. viltloven § 35.
6. Ved felling av bjørn skal det nyttes våpen og ammunisjon godkjent for storviltjakt, og de som deltar i fellingslaget skal ha avlagt skyteprøven for storviltjakt.
7. Felling eller forsøk på felling av bjørn skal omgående meldes til Fylkesmannen i Trøndelag (rovvilttelefon 930 60 221). Meldingen skal inneholde opplysninger om tid og sted for fellingen, og fellingsstedet skal kunne påvises dersom Fylkesmannen krever det.
8. Den/de som sårer bjørn under forsøk på felling i henhold til tillatelsen, plikter å gjøre det en kan for å få avlivet bjørnen. Fylkesmannen og nærmeste politimyndighet skal uten opphold underrettes. Fylkesmannen avgjør videre gjennomføring og avslutning av ettersøk. De som har deltatt i forsøket på felling eller jakt skal bistå forvaltningsmyndighet eller politimyndighet i det videre ettersøk. Vedkommende plikter å forvisse seg om påskutt dyr er truffet.

9. Bjørn som blir felt på denne tillatelsen er Viltfondets eiendom. Ingen kan derfor på noen måte gjøre seg nytte av felt bjørn uten nærmere samtykke fra Miljødirektoratet. Dersom det ikke er mistanke om noen uregelmessigheter ved fellingen som kan medføre politietterforskning, er fellingslagets leder ansvarlig for at felt bjørn ivaretas og håndteres etter instruks for ivaretagelse av døde rovdyr (<http://nidaros.nina.no>). Dersom det i motsatt fall er grunnlag for å påregne behov for etterforskning, skal dyret ikke åpnes og ikke flyttes fra fallstedet. Fylkesmannen og politiet skal da underrettes snarest.
10. Dersom det er ønskelig å bruke løs hund i forbindelse med jakta må kommunen gi dispensasjon fra båndtvangsbestemmelsene i hundeloven. Kommunen må da samtidig dispensere fra båndtvangsbestemmelsene også i hensyn til tamrein og bufe i hundeloven.
11. Fylkesmannen i Trøndelag kan til enhver tid trekke tilbake fellingstillatelsen.

Klagerett

I medhold av forvaltningslovens kapittel VI er det klagerett på vedtaket. Eventuell klage skal stiles til Miljødirektoratet, postboks 5672 Sluppen, 7485 Trondheim, og sendes til Fylkesmannen i Trøndelag, 7734 Steinkjer innen 3 (tre) uker fra mottakelsen av dette brevet.

Med hilsen

Gry Tveten Aune (e.f.)
seksjonsleder

Kjell Vidar Seljevoll
seniorrådgiver
Klima- og miljøavdelingen

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen underskrift

Kopi til:

Statens naturoppsyn	Postboks 5672 Torgard	7485	TRONDHEIM
Lierne kommune	Heggvollveien 6	7882	NORDLI

